

Az Örökkék újragondolta a kékfestőt

Barna Judit

„Óh, örökkék ég, minden felhők mögött; kiirt-hatatlan optimizmus!” – Babits Mihály sora jutott Széki Gabi eszébe, amikor kockázatosnak látszó, merész vállalkozásba kezdett. Cégét babitsi optimizmussal elnevezte Örökkéknek. Felkutatta a bácsalmási hagyományörző kékfestő műhelyt és idén nyárra Bakos Zoltán népi iparművésszel az együttműködés kezd kibontakozni.

Kékfestés, kékfestő, kékfestett

A kékfestés egy textíliakon alkalmazott színmintázási technológia, amely nevét onnan kapta, hogy a minta eredeti formájában kék alapon fehér színben jelenik meg. A „kékfestés” szó magát a műveletet jelenti. Emellett használatos még a „kékfestő” kifejezés is, ami egyrészt az ún. „kékfestett”, azaz többnyire kék alapszínű, fehér mintázattal díszített – rendszerint vászonkötésű – pamutszövetet, másrészt pedig a foglalkozást, a mesterséget és magát a műhelyt is jelenti. A kékfestő kelme az elmúlt századokban jelentős szerepet játszott a magyar népviseletben és a lakástextíliák körében, de ma is népszerű; napjainkban is több kisvállalkozó foglalkozik ilyen termékek előállításával.

A kékfestő kifejezés 1770-ben, a pápai Benqely István levelében fordul elő először, majd a kézműves iparág kedvelté vált, és széles körben elterjedt.

A nagyipari textilnyomás elterjedése visszavetette a kézműves kékfestést, ennek ellenére a hagyomány napjainkban is életben van, és mint népművészeti tevékenység, vagy népi iparművészet ma is működik. Az élő műhelyek például az 1906-ban alapított, ma Tóth Ildikó és Gerencsér Zsolt által működtetett Győri Kékfestő Műhely, a nagynyárádi Sárdi János, a szentendrei ifj. Kovács Miklós, a tiszakécskei id. Kovács Miklós, a bácsalmási Skoruttyák János és Bakos Zoltán Kékfestő Műhely, valamint a Tolnai Kékfestő Műhely és Múzeum, amelyek látogatható bemutatóhelyek is.

Az újragondolt hagyomány

A kékfestés az évszázadok egyre csendesedő hagyománya. Visszaköszön az említett hagyományörző műhelyek által ma is vásári portékákon, de sokkal inkább történelem, mint jelen idő – mondja a cégvezető Gabi. Mégis felismertem az új kor divatjába jól beilleszthető formavilágot – folytatja – és lányommal, valamint fiammal belevágtunk az üzletbe. Az Örökkék márkájú, száz százalékban magyar termékeivel az a célunk, hogy a fiataloknak egy egészen más ruházati kínálatot mutassunk meg, mint amit az üzletekben kaphatnak.

A kékfestők textil alapanyaga több száz éve a pamutvászon, de ma ez behatárolná a felhasználási területet. Az évek óta legnépszerűbb ruhadarabok, a pólók, kapucnis felsők, mind kellemesen viselhető, népszerű kötött kelméből készülnek. Az egyik hagyományörző kékfestő műhellyel együttműködve elkezdtünk hazai gyártású körkötött anyagokat antik nyomódúccokkal kézzel mintázni, majd hidegindigós festékfürdőbe meríteni. A különböző anyagok különféleképp reagáltak, így születtek egyedi árnyalatok az égszínkétől az éjkekig. Az indigófestékes eljárás miatt nincs két egyforma termék, ez adja a viselője számára az igazi különlegességet.

Farkas-Széki Judit, fiatal formatervező által újragondolva készülnek a ruhadarabok, amiket ajándéktárgyakkal egészítenek ki. Az Örökség kollekció minden darabja az eredeti, XVII. századi tradicionális eljárással festett kelméből készült, hétköznapi viseletre szánt mai népszerű ruházat: rövid és hosszú ujjú pólók, cipzáras, kapucnis

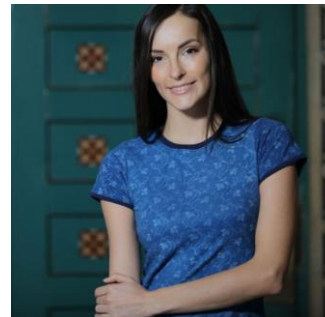
felsők. Különleges érzés tölt el minden alkalommal, amikor ránézek az anyagra, hiszen az maga a történelem, a hagyomány, a népművészet. Tiszteletet ébreszt az ősektől örökségbe kapott kézi szerszámokkal a kékfestő mester által készített munka iránt. Csak szeretni lehet! – folytatja Gabi lelkesen.

Széki Gabi

Farkas-Széki Judit és Bakos Zoltán

A *Reform* kollekción a kékfestő dizájn termékeket takarja. Egyszerű ikonok, piktogramok, letisztult idomok formálják az életet. Aprólékos, cizellált, és bonyolult motívumokban gazdag mintavilág eredete a kékfestő mesterség gazdag történelmében keresendő: a burjánzó növényektől a falusi élet mindennapi használati tárgyain át az egészen egyszerű pöttyökig minden megtalálható. Farkas-Széki Judit ezekből néhányat kiragadva újrarendelte a motívumokat. A mintázás itt is kézzel történik, de az európai uniós szabványnak megfelelő technológiával, kikerülve az egészségre káros vegyszereket és a savfürdőt. A textiliák mellett üvegből készült ajándéktárgyak, diszdobozos desszertek, kézzel festett kék boros- és pálinkásüvegek kizárólag hazai manufaktúrák és gyártók termékeinek felhasználásával készülnek.

Kézműves piacokon a Balatonnál

Az Örökkék tulajdonosai a kékfestő technikával készített egyedi ruhadarabokat és ajándéktárgyakat az első nyári szezonban szombaton reggelként Tihanyba, vasárnaponként Káptalantóba, a Liliompiacra szállítják. A lekvár- és gyü-

mölcsstermelő árusok között kirakják a pólókat, kapucnisokat, és várják a vevőket. Ahogy telnek a hetek, örömmel tapasztalják, hogy egyre népszerűbb a különleges, egyedi kínálatuk, főleg a Balatonon nyaraló hazaiak és külföldi turisták között.

Aki nem jut el személyesen a piacokra, keresheti a termékeket a Várban, az augusztusi Mesterségek Ünnepe napokon és az Örökkék weblapján is.

Nekünk fontos...

...hogya a hazai hagyományokat őrző, és itthon értéket teremtő mesterek, manufaktúrák és vállalkozások sokáig életben maradjanak. Ezért nem használunk olcsó import-alapanyagokat, gyenge minőségű, hamisított termékeket. Így mások az áraink, mint az áruházláncok hasonló funkciójú tömegtermékei. De mi mások vagyunk! Ha tetszik, amit csinálunk, kérjük, vásárolj meg az eredetét. Ezzel magyar hagyományok ápolását, művészeket, szakembereket és termelőket támogatásunk – zárjuk a beszélgetést Széki Gabriella szavaival.

